

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р **Таня Бонева**

За кандидатурата на гл.асистент д-р Джени Маринов Маджаров от катедра «Етнология» на Историческия факултет на Софийския университет «Св. Климент Охридски»

за участие в конкурса за **доцент** по

3.1. Социология, антропология и науки за културата (Европейска етнология), обявен в Държавен вестник, бр.64 от 5.VIII.2014 г.

Гл. ас.д-р Джени Маринов Маджаров е член на катедра „Етнология” на Историческия факултет от 1995 г. Завършил е специалността „Унгарски език и литература и етнография” в университета „Лоранд Йотвьош”, Будапеща, през 1882 г. През 1983г. той печели конкурс за аспирант по европейска етнология, обявен от катедра Етнология на Историческия факултет и между 1884 -1988 г. като аспирант в у-тата „Лоранд Йотвьош”, Будапеща разработва дисертация на тема: „Сходства и различия в структурата на традиционната българска и унгарска култура”, защитена успешно през 1990 г. Тази нова за българската наука проблематика дава възможност на Д.Маджаров да очертае състоянието и еволюцията на земеделската традиция на Балканите и в Централна Европа и да утвърди своята специализация в полето на европейската етнология. Друга специфика на научното му развитие е неговата работа в историческия музей, Разград (1989-1994), където той създава секция „Етнография”.

Документите, представени от кандидата в конкурса за доцент по Европейска етнология показват обхвата на неговата преподавателска, научна, научно-приложна и преводаческа дейност. Повече от 20 години той чете лекции и води семинари в Софийския университет по теория на етнологията, европейска етнология, стопански модели в българската култура и др; преподава и в Нов български университет, Търновския и Пловдивски университети. Той публикува и различни по тематика изследвания на традиционната култура в Унгария и България. Повечето от тях са на два езика: български /или унгарски/ и английски. Дж. Маджаров участва в много международни конференции и проекти. През последните 10 години основна насока на неговите проучвания са

безсловестните форми на обредна и ежедневна комуникация в традиционното общество и култура, с особено внимание към жеста и неговата семантика.

Хабилитационният труд на Дж. Маджаров „Функция и семантика на обредния жест в унгарската култура” е цялостно проучване на символичното значение на жестовете- знаци в традиционните ритуали при избора на владетел ли и на местни представители на властта през Средновековието (с особен фокус върху Унгария): издигане върху щит на новоизбрани крале и князе, както и тяхната трансформация и еволюция във времето и под влияние на християнството: от издигането върху щит при избора на крал Арпад и на княз Ференц Ракоци за владетел, изборът на главен жупан чрез издигането му върху стол, през войнишкия обичай за избирането на Майски крал за един ден до ритуала „издигане” на мощите на светец. Авторът е изследвал и друга група обичаи, които съдържат същата жестова символика – обредно седене и носене при избора на Петдесетнишки крал и Петдесетнишка кралица, които са традиционни обичаи на инициацията на младежите и девойките от селските общности, свързани пряко със символиката на плодородието. Прави впечатление стремежът към пълно описание на съществуващите извори, както и критичния анализ на тяхната достоверност и валидност за обяснение на политически събития и механизми на установяване и предаване на властта, на социални отношения и взаимодействия в областта на традицията. Анализът на фактите и явленията е направен въз основа на исторически анализ на историята на Унгария като независимо кралство (X-XV в.) и като част от Хабсбургската империя (XVI в- 1918). Очертано е политическото, религиозно и социално развитие на страната от Средновековието до Новото време (гл. 2. с. 77-110).

Оригинаалното съдържание на хабилитационния труд се обуславя от теоретичната подготовка на автора. Той прави диахронен и синхронен анализ на жеста като символ на човешкото поведение и по-специално на системата от измерения на обредния жест като жест-знак, на отношенията между този който прави жеста и този, който го възприема (с.53-58). Значението на знака-жест е разработено в контекста на теориите, създадени от учени, описващи обществото и културата като знакови системи (Лотман, Байбурин, Топоркови, Толстой, Ж. Клод Шмит и др.) В анализа са включени и представители на символната антропология и на лингвистичната семиотика, включително унгарски и български автори.

Включването на повече изследвания на В. Търнър и Кл. Гийрц, както и на други съвременни антрополози биха направили още по-цялостен анализа на символното поведение на човека.

Представеният хабилитационен труд, както и цялата научна и преподавателска дейност определят Дж. Маджаров като изграден учен, който познава съвременното развитие на етнологията като наука. Поддържам неговата кандидатура за избора му за доцент по Европейска етнология.

София, 27. XI. 2014 г.

Доц. д-р Таня Бонева